SUOMEN PUNAISEN RISTIN
LAUSUNTO

20.5.2025

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle Maailman terveysjärjestön kansainväliseen terveyssäännöstöön (2005) tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 35/2025 vp)

Keskeiset huomiomme ovat:

- **Kansainvälisen avun vastaanottoon ja erityisesti monikansalliseen lääkinnälliseen toimintaan liittyvää säädösvalmistelua tulee kiirehtiä.**
- **Uhka verivalmisteiden ja kantasolusiirteiden saatavuudelle tulee arvioida erikseen.**

Suomen Punainen Risti on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhteisö, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Järjestö tekee laajaa humanitaarista auttamistyötä Suomessa ja maailmalla. Suomen Punaisen Ristin tehtävänä on mm. avustaa maan viranomaisia normaali- ja poikkeusoloissa ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseksi

Suomen Punainen Risti on osa kansainvälistä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikettä, joka toimii kaikkialla maailmassa, avustaen konfliktien ja luonnonkatastrofien keskellä eläviä ihmisiä perusperiaatteidensa mukaan tasapuolisesi ja riippumattomasti.

Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu on ainoa Suomessa veripalvelutoimintaa harjoittava toimija ja sellaisena kriittinen toimija Suomen terveydenhuollon varautumisessa.

Terveyssäännöstön 18 artiklaan on lisätty 3 kohta, jossa todetaan, että WHO:n sopimusvaltioille antamissa suosituksissa otetaan tarvittaessa huomioon tarve helpottaa kansainvälistä matkustamista, erityisesti terveydenhuolto- ja hoitoalan työntekijöiden ja henkilöiden matkustamista hengenvaarallisiin tai humanitaarisiin tilanteisiin, [rajoittamatta IHR:n 23 artiklan soveltamista]; ja tarve ylläpitää kansainvälisiä toimitusketjuja, myös tarvittavien terveydenhoitotuotteiden ja elintarvikkeiden osalta. Esityksessä kuitenkin huomioidaan, että ”Artiklassa on kuitenkin kysymys suosituksista, joiden noudattaminen jää valtioiden harkintaan ja siten kansalliseen sekä EU-lainsäädäntöön, joten sopimusmääräyksen muutoksen ei katsota kuuluvan lainsäädännön alaan”.

Poikkeusoloissa viranomaisten tulee voida helposti ja nopeasti antaa sitä tukeville ja humanitaarista avustustoimintaa tekeville järjestöille näiden käyttöön tarvittavat toimintamahdollisuudet. Ne voivat koskea hallintomenettelyjä, joilla käytännön tilanteessa mahdollistetaan nopea toiminta. Esimerkiksi viranomaisten tunnustamien, ennalta nimettyjen järjestöjen, joita maailmalla ja Suomessakin toimii useita, osalta ulkomaalaisten avustustyöntekijöiden lääkärien ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten pätevyyttä ei tarvitsisi tarkistaa etukäteen, vaan henkilö voisi aloittaa ihmisten auttamisen heti, ja viranomaiset varmistaisivat henkilön pätevyyden, kun siihen on kohtuudella mahdollisuus. Lisäksi kansainvälisen henkilöstön liikkumista poikkeustilanteissa tukevat ja nopeuttavat viisumijärjestelyt ovat tällä hetkellä puutteellisia. Humanitaariseen avustustoimintaan liittyvän tavaran maahantuonnin yhteydessä tulee voida toimia vastaavanlaisin poikkeusjärjestelyin.

Kansainvälisen avun vastaanottoon liittyvää säädöspohjaa kehitetään sosiaali- ja terveysministeriössä. Huolimatta siitä, että käsillä olevan sopimuksen osalta kyse on suosituksesta, Suomen Punainen Risti muistuttaa jälleen, että **tätä kansainvälisen avun vastaanottoon ja erityisesti monikansalliseen lääkinnälliseen toimintaan liittyvää säädösvalmistelua tulee kiirehtiä.** Suomen Punainen Risti on toistuvasti muistuttanut kehitystyön tärkeydestä sekä

eduskuntaa, että sosiaali- ja terveysministeriötä, ja valiokunnan tulee nostaa asia esille myös mietinnössä.

Lisäksi huomioimme, että kansallisen verihuollon toimivuudelle on välttämätöntä, että verihuoltoon liittyvät logistiikkaketjut toimivat. Kansallisen valmistelun ja varautumisen yhteydessä on siten erikseen arvioitava miten **uhka verivalmisteiden ja kantasolusiirteiden saatavuudelle huomioidaan.**

Eero Rämö
pääsihteeri